

NOVUM

MUZEUM JINDŘICHOHRADECKA listopad 2005

PF Antonína Máčka

Po řadě výstav s adventní a vánoční tematikou, zvolilo v tomto roce Muzeum Jindřichohradecka na ukončení výstavní sezóny téma novoroční. Akademický malíř Antonín Máček (1937) zde představí své novoročenky z posledních zhruba dvaceti let. Umělec, který je známý na evropské i zámořské výtvarné scéně, se stále cítí být jindřichohradeckým občanem, přestože většinu svého života tráví v cizině. Nezaměnitelností svého projevu povýšil poměrně nové a velmi módní grafické téma novoročenek z oblasti pužitého umění do volné, originální a ryze umělecké sféry.

Práce z 80. a 90. let, které zde autor prezentuje mají politický podtext nebo vyjadřují autorovu často velmi zdrcující kritiku dnešního světa a charakterizují vývoj jeho životního postoje. Přes nastíněnou skepsi jsou autorovy myšlenky prořezány hlubokým humanismem a optimistickou vírou v lidský rozum, i když s nedůvěrou, že všechny vystavené kresby s touto ideou korespondují. Většina z nich je poznamenána děsem z moderní civilizace a z údelu člověka v ní. Umělec si nečiní iluze, že odkryje nějakou věčnou pravdu dějin - předkládá nám pravdu o člověku současném, kterého vidí takového, jaký ve skutečnosti je. Pracuje s výmluvnými symboly. Absurdita zobrazených dějů není jen fiktivní, ale i reálná, přímo ze života. Stala se zdrojem Máčkova „černého humoru“. Ostří neúprosný sarkasmus není umírněn ani groteskní formulací, naopak je ještě umocněn expresivní deformací tvarů a kaničatými nadsázkou. Autor nám předává svá sdělení o stavu světa pomocí výtvarných prostředků, které jsou provokující - jeho formová invence a fantazie jsou bezbřehé. V těchto aspektech, spolu s dokonale zvládnutým řemeslem i obvyklou dávkou noblesy a citu, spočívá nezaměnitelnost Máčkova projevu.

Divák bude mít na výstavě možnost poznat, jak se rodí nám všem známá tištěná kartička - od prvotního nápadu, přes řadu studií, kreseb a skic, až po hotové dílo. Některé práce byly inspirovány verši Karla Kryla, s kterým se Máček v Německu přátelil, dalo by se říci, že jsou jejich společným dílem.

Všechny vystavené materiály pocházejí ze sbírky paní Lízy Scheuerové, dnes již nežijící přítelkyně autora z Kolína n. Rýnem. Tato zajímavá žena, původem z České Lípy, přežila holocaust a svůj životní příběh napsala pod názvem „O smrti, která se nedostavila“. Kniha vyšla také česky v Praze roku 1994 a bude na výstavě k vidění, stejně, jako dvě překrásné podobizny její autorky od Antonína Máčka.

Výstavu zahájí společný přítel obou prof. Tomáš Kosta, který se v posledních letech angažuje také jako poradce premiéra ČR.

Antonín Máček v našem muzeu již několikrát vystavoval a jistě ani tato výstava není poslední. Věříme, že bude přijata jako malý vánoční dárek a přání všeho nejlepšího do nového roku. Potrvá od 24. listopadu 2005 do 6. ledna 2006. Jste srdečně zváni!

Hana Dobešová

Výstava o jindřichohradeckém sportu se převléká do zimního hávu

Stěžejním podnikem v letošní muzejní sezóně je bezesponu výstava „Tužme se! Zhistoie jindřichohradeckého sportu“, uspořádaná u příležitosti 120. výročí založení Sokola v Jindřichově Hradci. Výstava seznamuje návštěvníky nejen s historií této významné sportovní organizace, ale připomíná i další sportovní organizace, kluby a sporty, které se ve městě nad Vajgarem objevily, a zachycuje i současné jindřichohradecké sportovní dění.

Protože byl dosud důraz položen především na sporty pěstované v létě, rozhodli se pracovníci muzea výstavu poněkud obměnit. Dominantní scéna plaváky s veslařským zátiším tak ustoupí nové instalaci. Hladina rybníku zamrzne, plavce nahradí bruslaři, velaře lyžaři...

Ze zimních sportů, které získaly v Jindřichově Hradci své příznivce, se jako první objevilo tzv. klouzání na ledě, čili bruslení. Již v roce 1874 tu byl založen Bruslařský klub, jeden z nejstarších svého druhu v Čechách. Zpočátku jeho členové využívali provizorního kluziště na Vajgaru, později vybudovali upravované kluziště s dřevěnými boudami, tzv. ohřívámani. Kromě rekreačního bruslení, doplňované bruslařskými slavnostmi a plesy, na nichž nechyběly hudební produkce ani ohňostroje, se tu i závodilo, poprvé v roce 1889. Svého vrcholu dosáhlo bruslení na Vajgaru až po vzniku samostatného Československa, kdy tu byly

pořádány kurzy krasobruslení, které absolvovali mimo jiné též J. Vosolsobě a M. Doležalová, kteří ve 30. letech minulého století patřili k nejlepším nejen v republice, ale i na světě. O deset let dříve se na zamrzlé hladině rybníka začal hrát lední hokej. Ve 30. letech se hokejisté Veslařského a bruslařského klubu Vajgar představili také na mezinárodní scéně a vyhráli přebor jižních Čech. Na největší úspěchy si jindřichohradeckí hokejisté však museli počkat více než půl století. To už ovšem nespořadali na zamrzlé hladině rybníka, nýbrž na umělé ledě zimního stadionu, kde na sklonku minulého století hráli v nejvyšší české soutěži, v sezóně 1993-1994 dokonce extraligu. Ačkoli Jindřichohradecko nepatří k lyžařským oblastem, pěstoval setu i tento sport. Po prvních pokusech

s lyžováním, které se tu objevily již na začátku 20. století, se říjnu 1930 ustavil v Jindřichově Hradci první sportovní oddíl, lyžařský odbor Sokola, který měl téměř 60 členů. Místní lyžaři však zdaleka nedosáhli sportovní úrovně a úspěchů svých kolegů na bruslích. Další typický zimní sport, sánkování, zůstal ve městě nad Vajgarem na rovině rekreačního sportu, pěstovaného hlavně nejmladší generací.

František Fürbach

Ohlédnutí za slavností v Lánech

V roce 2003 bylo v Lánech otevřeno Muzeum T. G. Masaryka, vybudované v bývalé sýpce. V září letošního roku se zde u příležitosti 68. výročí úmrtí našeho prvního prezidenta uskutečnila vzpomínková slavnost, věnovaná jeho památce. Zúčastnilo se jí i Muzeum Jindřichohradecka a Klub Emy Destinové, jehož předseda, autor těchto řádek, si připravil přednášku o vztahu Masarykovy rodiny k naší nejslavnější operní pěvkyni. S vlnitými příjetím účastníků se setkala zejména promítání fotografií a dokumentů z Archivu Kanceláře prezidenta republiky, z Divadelního oddělení Národního muzea a Muzea Jindřichohradecka.

Ema Destinová se s T. G. Masarykem nepochybně osobně znala, nevíme ale, kdy se poprvé setkali. Mohlo k tomu dojít v prvních letech světové války v Americe, kde Destinová od roku 1908 zpívala v newyorské Metropolitní opeře, není ovšem vyloučeno, že se znali již z pohostinských vystoupení slavné pěvkyně v Čechách. Jisté je, že se Destinová prostřednictvím svého přítele Jaroslava Kvapila zapojila do činnosti České mafie, usilující o samostatnost českého státu. T. G. Masaryk se o této její aktivitě stručně zmiňuje ve své knize Světová revoluce. Jedinou známou společnou fotografií pěvkyně a prezidenta je snímek pořízený v roce 1925 ve Stráži nad Nežárkou (viz obr.), když tu dy T. G. Masaryk projížděl. Byl totiž na návštěvě v Jindřichově Hradci, kde 18. července navštívil expozice Krajin-

ské výstavy Českomoravské vysočiny, a odjížděl odtud na prohlídku třeboňských rybníků.

Jméno umělkyně se také objevuje na seznamu osob pozvaných na Pražský hrad na „čaj“ 20. března 1924 a o čtyři roky později tam rovněž zpívala. Tento koncert, na který byla pozvána řada předních českých umělců (např. bratři Čapkové, zmíněný J. Kvapil, J. B. Foerster), se uskutečnil v předvečer prezidentových narozenin 6. března 1928. Pořádala ho Masarykova dcera Alice, která se s pěvkyní rovněž osobně znala. Jako předsedkyně Československého červeného kříže ji totiž několikrát požádala o vystoupení ve prospěch této organizace. Znal ji i prezidentův syn Jan, s nímž se Destinová setkávala zejména v Americe, kde Jan Masaryk pobýval před válkou a v letech 1919-1920 tam působil na československém velvyslanectví. Přivítal ji i v Londýně v říjnu 1928 ve funkci československého velvyslance, když tam Ema Destinová zpívala na slavnosti k 10. výročí vzniku ČSR, svém posledním významném vystoupení. O patnáct měsíců později totiž velká pěvkyně navždy umkla... Jan Masaryk tehdy napsal jejímu manželovi, Josefu Halsbachovi, tato slova: „Hluboce se kloním před světlou památkou slavné Češky Emy Destinové. Že mne uznala hodna své důvěry a přátelství, zůstane vždy jedním z nejcennějších majetků mého srdce.“

František Fürbach

Zprávy:

Muzeum Jindřichohradecka je v měsíci listopadu otevřeno denně (mimo pondělí) od 8.30 - 12.00 a 13.00 - 17.00 hodin. **Ve státní svátek 17. listopadu 2005 bude muzeum otevřeno!** Městská vyhlídková věž je uzavřena. Kostel sv. Jana Křtitele je uzavřen (skupiny si mohou prohlídku předem objednat). **Knihovna Muzea Jindřichohradecka** je pro veřejnost otevřena vždy v pondělí a ve středu od 12.30 - 15.30 hodin (návštěvu je možné také předem telefonicky objednat u PhDr. Štěpánky Běhalové, PhD.)

Jindřichohradecké muzeum Vás zve na výstavu „**Tužne se!**“ **uspořádanou u příležitosti 120. výročí založení T. J. Sokol Jindřichův Hradec.** Ve **čtvrtek 10. listopadu od 16 hodin** se koná ve výstavním sále „Ve Svatojánské“ **slavnostní otevření zimní části výstavy „Tužne se!“ a představení publikace „Jindřichohradecký sport včera a dnes“**, kterou si zájemci budou moci hned zakoupit, a to za zvýhodněnou cenu. Výstava je přístupna denně (mimo pondělí) od 9 - 12 a 13 - 16 hodin až do 30. prosince 2005 ve výstavním sále „Ve Svatojánské“.

V **pátek 11. listopadu v 16 hodin** u příležitosti Dne veteránů se v konferenčním sále muzea koná **slavnostní předání cen soutěže pro děti a mládež „Jindřichův Hradec - květen 1945“**.

Spolek Přátel starého Jindřichova Hradce všechny srdečně zve na přednášku **Mgr. Stanislavy Novákové** nazvanou „**O rodinném archivu Slavutí**“. Přednáška se koná tradičně **duhého pondělí** v měsíci tj. **14. listopadu 2005 od 19 hodin** v konferenčním sále Muzea Jindřichohradecka.

Muzeum Jindřichohradecka Vás zve na vánoční výstavu „**PF Antonína Mála**“, na které jindřichohradecký akademický malíř představí své novoročenky. Slavnostní **vernisáž se koná ve čtvrtek 24. listopadu od 17 hodin** v kapli sv. Víta v Muzeu Jindřichohradecka.

Klub historie letectví J. Hradec pořádá přednášku **Mgr. Vladislava Buriana „Expedice Tain 2005“**. Přednáška se koná **v pátek 25. listopadu od 18 hodin** v konferenčním sále jindřichohradeckého muzea a bude doplněna promítáním videodokumentu a fotografií ze 14-ti denní cesty dokumentující osudy a hroby čs. válečných letců na území Skotska, Orknejských ostrovů a severu Anglie.

Muzeum Jindřichohradecka ve spolupráci s Klubem historie letectví Vás zvou na výstavu věnovanou 60. výročí osvobození Československa a ukončení II. světové války „**Jindřichův Hradec - květen 1945**“. Fotografická výstava je doplněna dobovými písemnými materiály a řadou exponátů. Výstava je přístupna denně (mimo pondělí) od 9 - 12 a 13 - 16 hodin až do 30. prosince 2005 v konferenčním sále.

NOVUM – měsíční zpravodaj Muzea Jindřichohradecka Ročník XIV. **10/2005**

Odpovědný redaktor: PhDr. Jaroslav Píkal Registrační značka MK ČR 11673

Výkonný redaktor: Blanka Vaňková www.muzeumesnet.cz

Adresa: Muzeum Jindřichohradecka, Balbínovo nám. 19/I, 377 01 Jindřichův Hradec

Telefon: 384 363 660, 384 363 661 Fax: 384 361 576 E-mail: muzeum@esnet.cz